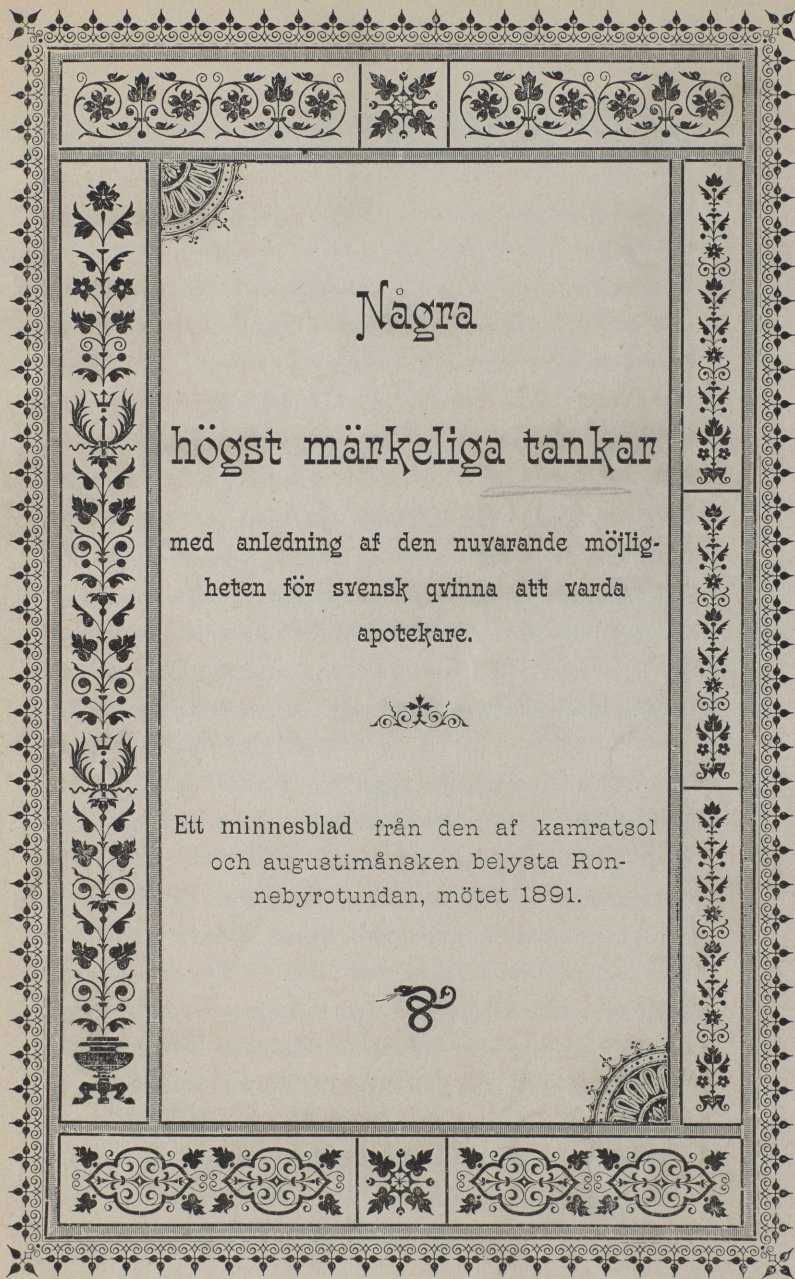

Några högst märkliga tankar med anledning af den nuvarande möjligheten för...

81 A Br. 1891

National Library
of Sweden

Några

högst märkliga tankar

med anledning af den nuvarande möjlig-
heten för svensk qvinna att warda
apotekare.

Ett minnesblad från den af kamratsol
och augustimånsken belysta Ron-
nebyrotundan, mötet 1891.

»*Qu'è est la femme?*» spørjer den franske brättsmålsdomaren; med samma fråga, i hela kroppen, jagar åstad i nattens mörker mången fransk Don Juan; men *vi*, vi behöfva ej framställa den frågan; vi *veta* att qvinnan nu när som helst kan vara att finna vid Sydöstra Sveriges Läkare- och Apotekareförenings sammankomster.

I stället kunna vi fråga: »*Quoi?*» *Hvad* är qvinnan, har hon några förutsättningar för apoteksyrket?

Gerna medgifva vi att qvinnan varit länge nog *misskänd*, till och med utom missarnes och federations land, men å andra sidan kunna vi ej nog mycket förvåna oss öfver den kolossala siareförmåga, den framtidsblick, poeterna lagt i dagen så långt tillbaka som sång och saga gå: de hafva vid qvinnans värdering begagnat *metermått*, just det som fransoserna infört, som håller på att bli *mondänt* och redan är mera än *demimondt*. Ovidius, den *krabaten*, är dock i *Ars amandi* mindre artig än sann då han griper till *häxameter*. Horatius är mera *odeös*.

Ett annat mått använde Moses, då det gälde frågan: »hvad är qvinnan?»

Att han använde *ref* nog ej så tokigt, då Adam med sitt *jordiska* sinne tydligen låg åt *landtmäterihållet*. Kanske också den tidens qvinnor voro mera *mulliga* än nutidens snörlifseballerade arcana. Under alla förhållanden kan detta Moses' tillvägagående icke innebära någon *sidovördnad*.

Huru åtskilliga andra sökt mäta qvinnan, må vi förbigå, både de platoniske *ögonmått* och *fammåttet*, som begagnas af de skeptiske, hvilka icke vilja förstå mera än det de kunna med extremiteterna *begripa*.

Fysiken lär oss att qvinnan är en *fast* kropp, som genom kärlekens *värme* kan *utvidgas*. Ja, vi se qvinnan äfven i andra agregationstillstånd: som *flytande* vid simpromotioner och i *gazform* på baler (med z förstås!)

Samma oartiga fysik säger att qvinnan icke är en *ljusets* ängel, ty en qvinna *reflekterar* aldrig, allra minst *framför en spegel*.

Qvinnan eger nog vissa goda förutsättningar för farmacien.

Qvinnan, som aldrig kan erkänna sig antiqverad, skall aldrig försumma att använda de modernaste vigterna. Aldrig skall hon hysa några *skrupler* eller ens *granlagenhet* vis å vis männen, äfven om hon icke *sjunker* så djupt som en *libra communis*; möjligen kan hon hysa *ortintresse* ifråga om Karlsborgs befästade och fosterlandets försvar på cirkus, men för *korn* skall hon aldrig intressera sig, hvarken som »blind höna» eller som fästmö åt argaste protektionist.

Och ifråga om dispensering skall man aldrig riskera att hon *öfverväger*: qvinnor »unter *uns*» (för sig sjelfva, på kafferep) våga aldrig sina ord eller *grammata*, som de gamle uttryckte sig. Derföre komma de att *åsidosätta*, d. v. s. ej i hvardagslag slita, guldvigts- eller *milligramvågen*.

Mången har påstått qvinnan vara ett arcanum. Men derföre må hon gerna få en plats på apotek bland flera andra arcana.

Qvinnans rätt att vara farmaceut är på visst sätt *historiskt häfdad*, ty det första recept man känner var:

Rec.

Extract. pomor.

qu. satis.

Och det expedierades just af en qvinna; hon hade visserligen icke kjolar, men hon hade lika litet byxor, men byxorna ingingo för resten lika litet då som nu i kompetensvilkoren. Ehuru receptet ej var formuleradt enligt veterinärfarmakopén, expedierade farmaceutskan dock i bolusform; men det var förlåtligt då den fans doktorn var maskerad à la djur, således en äkta »djur-doktor.» Som bevis härpå hafva vi ännu vårt vapen: äskulapiistafven. Att receptet blef väl expedieradt är säkert: det afsåg den tidens svåraste gynekologiska åkomma: nyfikenheten, som botades präktigt. Tacka för att den immer »recidiverar», precis som flertalet af de gynekologiska åkommorna ännu i dag göra.

Genom qvinnans insläppande på apotek äro stora omhvälfningar att vänta både i socialt och societetsafseende.

Hädanefter är det ovisst om kvinnorna skola representera det mest *intagande* könet, sedan de fått se remedierna på närmare håll; säkert är åtminstone att hädanefter skola ej skalder och — apotekare ensamma få behålla monopolet att lefva på — *ingifvelser*.

Förr lyssnade med god smak och förtjusning hvarje liten pensionsmessig, icke farmaci-tränad, tärna till en serenad med »Kristallen den fina»; nu går den gubben ej längre, sedan man på laboratoriet sett kristaller som *vittra*; laborantskan skall taga sången som en *handske* kastad åt *blåstrumporna*, dessa *vittra*, som bli *torra* i längden; eller ock skall hon erinra sig kristaller som *deliqvescera*, som bli *lösaktiga* och *förfalla*. Att hon då, den lilla ängeln, af kysk harm skall vrida sig i sin säng, då den sången som bäst tonar, är förlåtligt.

En farmaci-bildad kvinna blir säkert en mycket trogen hustru. En hustru kallades af de gamle kyrkofäderna, som, inom parentes sagdt, just ej voro några fruntimmerskarlar, för — *acidum tartaricum*. Detta har öfversatts än med *vins-gra* d. v. s. man skaffar sig en sådan i en onykter stund; än med botensyra från tartaren. Nu står det alldeles tydligt i farmakopén under *acid. tartaricum*: »vide ne adulteratum sit!» Adulter betyder som vi minnas från Rabes barndomstid: äktenskapsbryterska. Nog skall väl åtminstone en kvinlig farmaceut, som stafvat igenom den bönen så mången gång, hålla sig i skinnet.

Nästan som ett hån har sannolikt stått för mången gammal, obefordrad, farmaceut, utan minsta utsigt till äktenskap, dessa tänkvärda ord, som i farma-

kopén säkerligen upprepas oftare än hvad motsvarande mening skulle kunna sägas på en giftermålsbyrå: »*primo vere colligendæ sunt*;» hvilket har öfversatts *dels* med: »unga flickor äro behagligare än gamla gummor», *dels* ock mera ordagrant af en språkforskare *Vigsel* med »tidiga äktenskap förtjena premier värre, ty de äro sunda.» *Colli* betyder paket, samlag, bundt, hjonelag; *gendæ* = som böra ges, lemnas; *primo vere* = premier värre; *sunt* = sundt, helsosamt. Ja, så säger Herr *Vigsel*; men frågar man en baneman, eller jernvägsman: hvad är *colli*? så svarar han: »kolly, kolli, det är något — lastbart.» Så olika kunna meningarna vara här i verlden! Må emellertid nu bättre tider randas för de obefordrade!

Egendomligt att qvinnan ej förr insläppts på apoteken, då åtskilligt hos henne påminner om apotek; och liksom en apoteksvara har hon alltid varit van vid *hyllning* och ändå är hon icke alltid att ta på hyllan; alldeles som en apoteksvara skall hon alltid hafva varit bättre klädd — emballerad — än allt annat; och icke har det dugt att »lägga bort titlarne», hvarken bland fruntimmer eller apoteksvaror. Många flera likheter skulle kunna framhållas. Blott en vill jag nu påpeka: Vissa qvinnor äro på grund af social ställning *särskildt signerade*, alldeles som farmakopén signerar vissa mer eller mindre riskabla medel. Det konventionella sätter *ett gift-tecken, en ring*, på förlovade, på det de mände veta att de skola vara för sig sjelfva, *dels* för att ej genera andra, *dels* för att de skola kunna vara så ogenerade som möjligt sjelfva. Och gifta fruar få *två* gifttecken för att liksom för

varas inom skåp och lås eller som det i mildare och mera salongsstädadt uttryck heter i farmakopén: »caute servetur.»

Inkommen på apotek skall qvinnan få se att en mängd adstringentia få fritt begagnas; hon skall då slå en förtrytsam knyck på nacken och undra hvarför just Labatts »Gracieuse» t. ex., som ju kan anses som ett mycket kraftigt adstringens, af läkare förbjudes.

Först nu kan qvinnan för sina systrar förete ett slående bevis på männens genomdrighet och pin elakhet: Hon har i långa tider tagit som smicker, då hon kallats: »eteriskt väsen.» Nu känner hon etern, som är *flyktig* och verkar *afkylande*. Får hon höra en kirurg kalla henne »eterisk», begriper hon, att hon är anestetica d. v. s. o-skön; anskrämligt ful.

Ehuru Berlins commentarius mera afser farmakodynamiken, må man äfven blunda om en farmaceutska någon gång kastar en förstulen blick på Berlin. Hon finner då att Flores Arnicae äro hennes, qvinnans, blommor. Commentarius medgifver att hon är »*excitans*», och hvem t—n kan med handen på hjertat förneka detta; att hon är »*acris*» är nog lika sannt, men huru många vågar säga det så öppet som commentarius? Men då commentarius säger att hon är »*diuretica*» är han öfvermåttan chevaleresk. Diuretica betyder egentligen den segrande; han medgifver att qvinnan i lifvets strid alltid till slut får öfverhanden eller alldeles *ordagrannt*, fast mindre grannt: »*hon är den, som sätter oss på påttan.*»

Är nu flores Arnicae qvinnans blommor, hvarför då vända sig till medicinalstyrelsen angående qvin-

nans mogenhetsålder; huru mildt en styrelses språk än månne vara, kan det väl icke öfverträffa ett naturligt blomsterspråk. Låt därför flores *Arnicae* tala genom *Pharmacopœa suecica*: »*Peranthodio remoto*.» Det är: när hon fått sin första långklädning på; *peranthodium* betyder, som bekant, holk; d. v. s. *när hon aflagt byxholkarne*.

Som laborant skall farmaceutskan få se en bild ur qvinnans mindre glada hvardagslif; den der gåtan om »*multipla förhållanden*»; huru 2 mer eller mindre lustiga kroppar ej på vilkor kunna förena sig förr än en tredje frigöres, då föreningen säges ske: »*in statu nascenti*» (kyrkolatin, betydande: »brölloppet kom bra sent.»)

På laboratoriet skall hon äfven få se en illustration till guldmakeriets historia: hon skall se huru *blåsrörets förpröfning* kan tagas till hjälp för *metallkornets* snabbare framträdande, ifall gubbens kassakista eljest skulle synas bra långt i fjärran.

Mången gång beundrar man, huru en omtänksam moders intensiva badresor med *mindre kuranta* döttrar slutligen krönas med framgång; endast farmaceutskan känner den kraftiga verkan af *maceration* i vattenbad.

På apoteket skall qvinnan få se att mycket annat kan placeras »*in loco obseuro*» än småkärleksmöten, som synbarligen måste räknas bland mera ömtåliga medel.

Här får hon äfven se när qvinnan är mest passande att uppträda på *maskerad*; läs flores *Kusso*; när äro de verksammast, i mask»*drift*»?

»Pan(n)iculæ femineæ florentes» = »då de som bäst hålla på med att lägga på gummfläsket.»

Först på apoteket får qvinnan en aning om hvad en kyss är: I vanliga fall ett simpelt köttextrakt, utan näringsvärde; på sin höjd ett stimulans, äfven om det signeras: »Extract. carnis *Lieb.*»

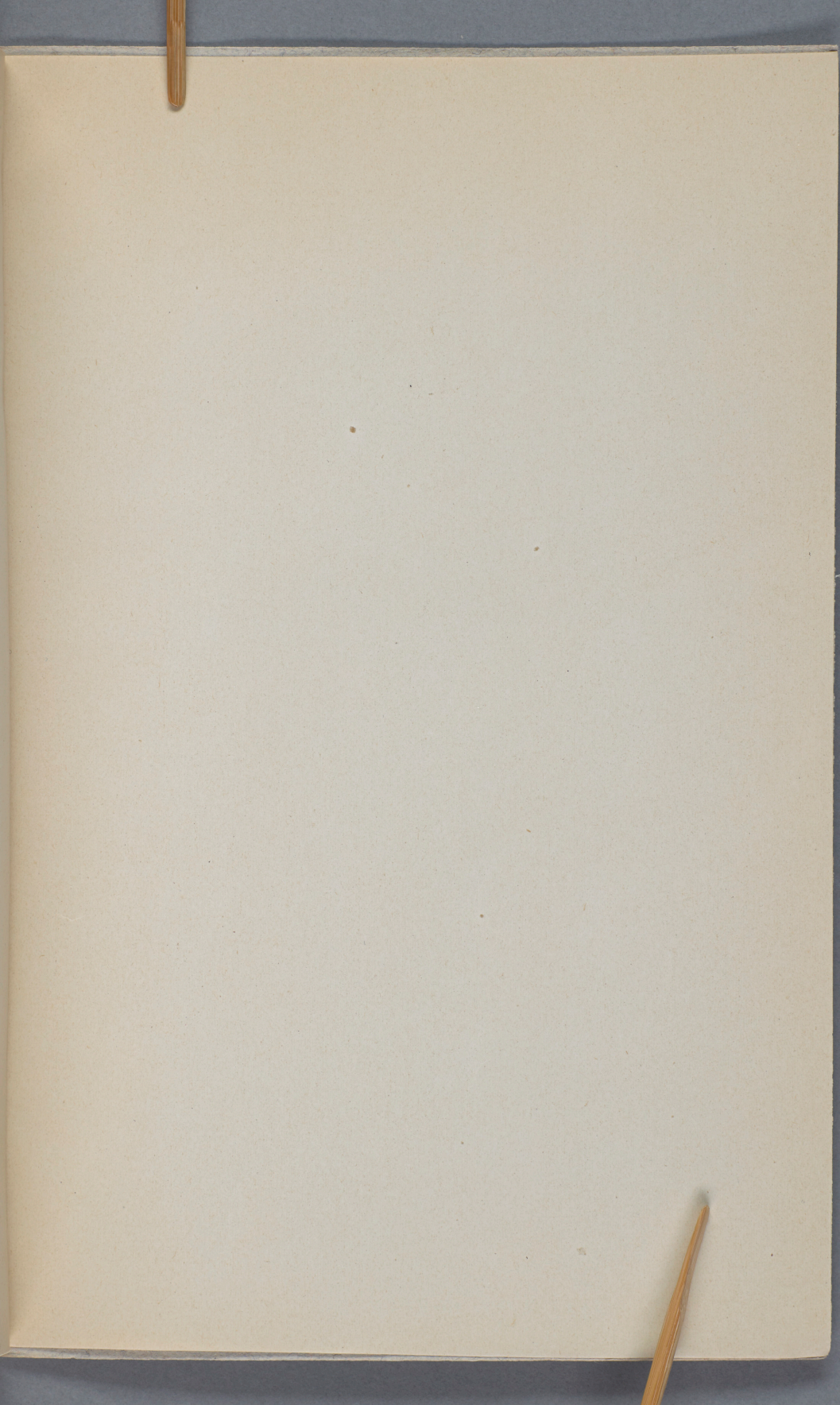
I bästa fall är kyssen ett *torrt extrakt*; och läser då farmaceutskan farmakopén rätt, så inser hon lätt huru de goda kyssarne skola dispenserar: »*Sumatur duplum.*» Och farmakopén *måste* lydast, ihågkommen detta, små älskvärda farmaceutskor!!

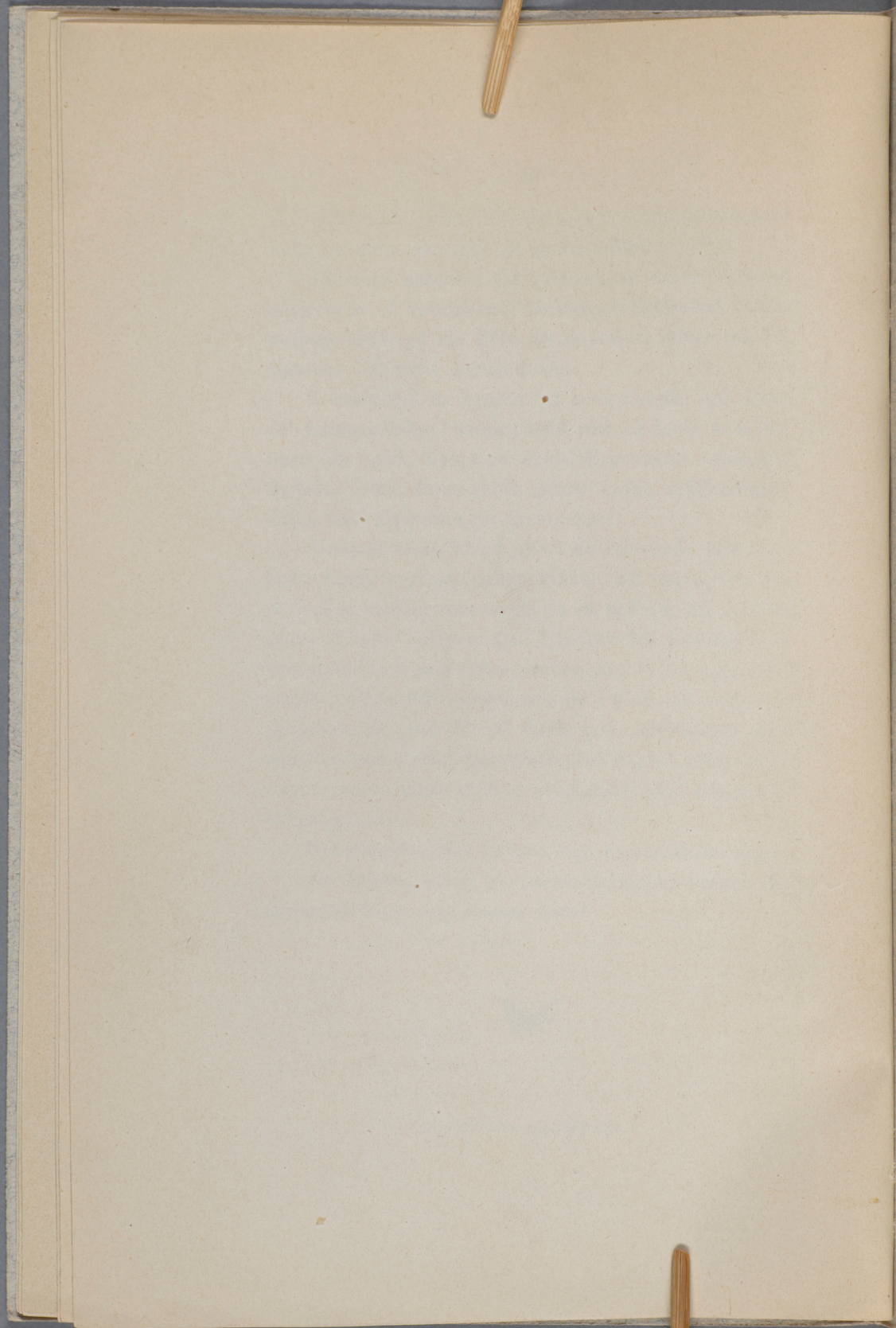
Vederbörande hafva gifvit de blifvande principallerna några mycket tydliga vinkar, att det ej bör bli så farligt med konkurensen; ja så tydliga, att de lika gerna kunde hafva endast hänvisat till farmakopéns text under gummi resina Galbanum: »*Rejiciendæ sunt massæ compactæ*» = »komma de i flock och bestorma apoteken, be dem dra' åt fanders, en och annan kan tagas emot», under hänvisande till texten under tallstrunt: »*nec ultra annum*» = qvinlig elev engageras endast pr år.»

Sydöstra Sveriges Läkare- och Apotekareförening!

En bågare (också ett laborantuttryck) i botten för farmaceutskorna, som komma skola!

Inches 1 2 3 4 5 6 7 8
Centimetres 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

Centimetres **TIFFEN** Color Control Patches © The Tiffen Company, 2007

Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

